

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 38.

Maribor, dne 29. marca 1909.

Letnik I.

Nekaj za zabavo.

Kmečka zveza je odklonila kompromis z Narodno stranko in s stranko Združenih Slovencev, bolje rečeno: njeni zaupniki so soglasno izjavili, da ne marajo nemoralne kravje kupčije z deželnozborskimi mandati. Nedosežna brihtnost voditeljev Nar. stranke pa je iztuhkala pravi vzrok, zakaj je K. Z. odklonila kompromis, in ga je objavila v svojem glasilu za liberalno inteligenco (!).

„Narodni Dnevnik“ namreč piše v petkovem uvodniku: „Dr. Korošec, Roškar, dr. Vrstovšek in drugi klerikalni spekulanti se veselijo, da nastane v Srbiji vojska. Upali so, da bodo pristaši Narodne stranke na bojišču za Avstrijo prinesli toliko žrtev, da se ne bodo mogli uspešno spustiti v volilno borbo za deželni zbor. Kakor krokarji najdejo svoj dobiček, kjer je zmagala smrt nad človeškim življenjem na bojnem polju, tako so mariborski duhovniki vedeli, da njim ni treba iti v Srbijo umirat z drugimi rojaki vred za domovino. Sklenili so preteklo sredo, ko je bila nevarnost vojske največja, za hrabro izkoristiti ta položaj zoper Narodno stranko ter so ošabno zavrnili oni predlog glede dogovornih volitev v deželni zbor, kateri predlog so prvotno stavili nam odborniki Kmečke zveze sami. Že pred pol letom so stavili predlog, naj se Narodna stranka zadovolji le s štirimi poslanci v deželnem zboru, kar je očitno neznanost. Mi nismo hoteli ubogega ljudstva, ki trpi glad vsled slabe letine in ki je trepetalo pred izgubami vojske s Srbijo, vplesti se v volilni boj.“

Hoteli smo z ozirom na koristi slovenskega naroda mir. Duhovniki pa ne privoščijo štajerskim Slovincem miru. Sklenili so, da hočejo pridobiti vseh 13 poslanskih mest v deželnem zboru. A koravno vedo, kako pokajo njih gospodarska podjetja na vseh koncih in krajih ter kako njih lastni pristaši želijo mir, zmagala je požrešnost klerikalcev. Toda zdi se, da so mariborski klerikalci napoved volilnega boja sklenili en dan prezgodaj. Danes se je zunanji položaj države nepričakovano popolnoma spreobrnil, in sicer za Avstrijo ugodno. Vojske s Srbijo ne bomo imeli. Mariborski spekulanti, ki so špekulirali na vojsko s Srbijo in na svoj dobiček vsled nesreče naroda, veselili so se prezgodaj.

Za počit! Bralce prosimo, da se ne zasmеjijo in zakrohota jo preveč razposajeno, saj je sedaj nasto-

pila najresnejša doba postnega časa. Ko bi bil se zabavni pustni čas, smeli bi se v polnem obsegu radovati nad bojno pozo in romantično vojaško opremo voditeljev Narodne stranke, ki bi „na bojišču za Avstrijo prinesli toliko žrtev“. Kako vrli in hrabri bojevniki proti hrabrobesebnemu kraljeviču Juriju!

General Kukovec bi seveda tudi v vojski ohranil svoje dostojanstvo. Gospod Božič so telesno bolj slabi, duševno pa jako močni, zato bi bolj iz ozadja vodili strateške naredbе. Veliki Serbec pa bi kot ranocelnik imel čez glavo dela. Spindler kot vespodoben žurnalst in pesnik obenem, bi pisal izvrstna vojna poročila, polna neizposojene poezije. Lesničar pa, ki so nekaj časa študirali za živinozdravnika, bi kurirali živalske bolezni, ki jih prinaša vojska. Kakor rečeno, če bi se bil pust, bi se od srca veselili in divili marcijskim podobam voditeljev Narodne stranke, ki jim je srce zaplamljelo v požrtvovalnosti do Avstrije in v ljubavi do ljudstva, ki je trepetalo pred izgubami vojske s Srbijo.

Ker pa pustnega časa ni več, nam tudi pustna politika ni po godu. Gospodje okoli „Nar. Dnevnika“, ali še znate trezno in logično misliti? Kdo bi pač več trpel v slučaju vojske, Nar. stranka ali pa Kmečka zveza? Saj ima Kmečka zveza vendar neprimerno več pristašev nego vi, torej bi tudi naše žrtve bile neprimerno večje. Sploh pa, če bi bila vojska, bi bile deželnozborske volitve sistirane.

Vidi se, da je odklonitev kompromisa voditelje Nar. stranke tako preplašila, da ne morejo več logično misliti. To so junaki, ki se nikogar ne boje! Papirnate so njihove čake in njih sablje iz lesa.

Kompromis.

Sav. dol., 20. marca.*

Kompromisi se lahko sklepajo med strankami, kojih programi si niso diametralno nasprotni. Ker se sedaj mnogo govori o kompromisu za volitve med K. Z. in Narodno stranko, je treba, da si malo ogledamo njiju programa.

Kar veže Kmečko zvezo z Narodno stranko je narodnost, vendar tudi ta ne v tej meri, kakor bi bilo želeli. Narodna stranka je pripravljena vsaki stranki koncesije delati, štajercijancem, nemškutarjem, soc.

* Ta članek o kompromisu smo prejeli od rodoljuba iz posvetnih krogov že 21. t. m. Toda objavili ga nismo do sedaj, ker nismo hoteli z njim vplivati na sklepanje v tej zadevi pri zapnem shodu K. Z.

nost in samozavest Govekarjeva, s katero je obsojal pisatelje iz stare šole.

Govekar je izdajal „Vesno“ na Dunaju. Ko se je vrnil v domovino, je ustanovil „klub realistov“, podobno, kakor je bila prej Zadruga. Tu so se navduševali za materializem, ki ga je našel Govekar v francoski in nemški literaturi. (Realist ali naturalist pomeni nekaj podobnega.)

Tudi pri nas so hoteli na enak način razširiti obzorje v naši literaturi kot na Francoskem. Opisovali so življenje takih ljudi, katerih svet je bil neznan do sedaj: reva delavcev, razuzdanost mestnih lahoživecev, življenje lenuhov in vagabundov, ki nimajo v svetu nobenega poklica in nobenega cilja. Z vso silo pa so pobijali vpliv mogočnjakov v literaturi in v javnem življenju.

Svoj glas so povzdignili tudi v tedaj najveljavnejšem slovenskem listu „Zvonu.“ V njem so zagledali prvi njihovi spisi beli dan. Govekar je pokazal naturalizem v slovenski obleki z romanom „V krvi.“ Tu povdarja misel, ki si jo je navzel pri Francozih, da vladajo svet neke zle moči, katerim se ni mogoče ubraniti. Komur je usojeno, ostane popačen in zloben. Najlepši naturalistični proizvod je Murnikov roman „Groga in drugi“, v katerem opisuje vesele strani življenja.

Poleg naturalističnih povesti in pesni so pisali mladi tudi razprave o novem slovstvu. Te so vplivale na nekatere starejše pisatelje, zlasti pa na mlade moči, da se je pojasnil enak tok v vsi naši literaturi.

Gotovo je, da se je lepota jezika zelo razvila, drugače pa so naturalistični spisi, zlasti Govekarjevi, zelo umazani. Zato so ga nekaj časa radi čitali, pozneje pa se je večina obrnila k novi romantiki.

Naturalistični vpliv se kaže pri Zbašniku, ki je zlasti mnogo pisal v družbi sv. Mohorja pod imenom

demokratom, če le pričakujejo, da bo vsled tega K. Z. oškodovana. Le proti K. Z. ne odneha niti za pičico.

Prvi krik Narodne stranke pri porodu je bil „Več nemščine v ljudsko šolo!“ S to zahtevo je Nar. stranka, sicer utihnila, ker je našla prevelik odpor pri vseh pošteno mislečih. Sedaj pa je vodilna misel pri vsem delovanju in nehanju Narodne stranke boj proti političnemu vplivu slovenske duhovščine in kako bi se dalo učiteljstvu v sedlo pomagati proti duhovščini. To pristaši Narodne stranke sami pripoznajo, trdeč, da so najboljši katoličani, jako verni, da so pa očitni nasprotniki duhovnikov.

V resnici je vsak nasprotnik duhovščine tudi nasprotnik vere in cerkve. Ali si moremo misliti politika, ki je pristaš šole, a nasprotnik učiteljstva, ki je pristaš militarizma, a nasprotnik generalov in pa častnikov? Ne! Kakor ne more obstati vojaštvo brez častnikov, šola ne brez učiteljev, tako tudi cerkev ne brez duhovnikov.

Morebiti pa je politična preteklost spodnještajerske duhovščine taka, da se Narodna stranka po pravici vpira njenemu uplivu. Poglejmo! Nočem se spominjati onih časov, ko je bila vera in duhovščina slovenskemu kmetu edina tolažnica in zaščitnica. Bilo je to v turških vojskah in v časih, ko so nemški grajščaki slovenskega kmeta nečloveško stiskali. Dolgo so trajali ti časi, a minili so. Nastopili so boljši časi, ko so prišli vsi drugi avstrijski narodi do svojih političnih pravic, le Slovencem so jih vedno kratili, misleč, da se bo posrečilo, jih zatreti. In kdo je bil v teh hudih, za naš narodni obstanek odločilnih časih, ki je proti političnemu zatiranju Slovencev odločno protestiral? Duhovniki! In sicer skoraj edino duhovniki. Ti so nam probujali kmečko ljudstvo, ti se niso v tem oziru nikdar upognili, ko se je šlo za pravice slovenskega naroda. Mislim na nemško-liberalno vladu, ki je hotela vplivati na nižji klerus, da bi se vzdržal političnega delovanja. A zadela je na tak odpor pri zadnjem, najmlajšem kaplanu, da se je morala vdati.

Prišla je potem Taaffejeva vlada, za katere smo sicer prostje dihal, a vsi Taaffejevi nasledniki so nam bili bolj ali manj sovražni. In kdo je stal v teh hudih časih na braniku za slovenske pravice? V prvi vrsti zopet duhovniki, pomnoženi s posvetno inteligenco, a ta je sprevidela, da je edini spas Slovencev v složnem delovanju z duhovščino in tega se

PODLISTEK.

Slovenska moderna.

J. Šile.

(Konec.)

Kajti ona je le obnovitev podobnega pojava v literaturi pred sto leti. Tudi tedaj se je literatura, podobno kot sedaj, ozirala zlasti na duševno življenje. Romantika se je imenovala zato, ker je bila svoj pogled obrnila v zgodovino srednjega veka, oni čas, ko so bili romanski narodi vodniki vsega življenja, prosvete in umetnosti.

Iz tega vidimo, da se podobni pojavi, seveda nekoliko prenovljeni, večkrat povračajo. Tako je tudi v literaturi. Poglavitni sta dve struji: naturalizem in romantika. Naturalizem opisuje življenje tako, kot ga vidijo oči, vsaka žival bi isto videla.

Romantika pa opisuje veselje in žalost človeške duše pri pogledu na svet. Ta pisatelj se obrača bolj na to, oni na ono stran, kakor čuti v sebi talent.

Toda poglejmo sedaj razvoj naše moderne, njeno mladost in njeno moško dobo, v katero je došla v tem času.

Mladi gimnazijci pod vodstvom J. Štefeta so osnovali že leta 1892 svoje dijaško društvo Zadruga. Mnogi izmed njih so postali najboljši pesniki in pisatelji sedanje dobe. Omenimo Cankarja, Murna, Prijatelja, Silvina Sardenka. V Zadrugi so prebirali in ocenjevali svoje spise ter se sploh pogovarjali zlasti o slovstvu.

Istega leta je osnoval Fran Govekar novo glasilo „Vesna“ (1892—94). Tu so zabavljali zlasti na Matico, češ, da se ne zmeni za napredek, da hodi samo po starih potih. Govekar je pridobil mlada talenta Zupančiča in Cankarja, katerim je ugajala odloč-

žalski, Milovršnik, Malograjski. On je še iz starih časov, a se je prelevil z mladimi v naturalista.

Finžgar in Medved sta si privzela le dobrih lastnosti nove struje: Lep jezik in bistro oko za vse pojave življenja.

Izmed mladih učencev pa omenimo Meška, ki je stopil z romanom „Kam plovemo“ pred občinstvo. Toda za njegovo mehko dušo niso bili ti trdi naturalistični glasovi.

Najboljši pesnik naturalizma je bil Dragotin Kette, ki se je pa držal bolj zmerno, vedno v mejah lepote; sledil je bolj svojemu notranjemu glasu kot zunanjim krikom.

Naturalizem se je držal na površju le do leta 1877. Potem pa je prevladala romantika.

Vsi ti naturalistični spisi so izšli v „Zvonu“, katerega je cerkvena oblast zaradi mnogih umazanosti odsvetovala prebirati.

„Dom in Svet“, v rokah Frana Lampeta, je bil takim proizvodom zaprt. Ko je pa prišla romantična struja, ki je imela dosti več prijaznega na sebi, jim je Lampe odprl svoj list.

Leta 1899 je izdal Cankar Erotiko, v kateri se odpoveduje naturalizmu. Z njim so šli tudi Zupančič, Kette, Murn-Aleksandrov, Meško, Silvin Sardenko, Zofka Kvedrova.

Istočasno je izdal pesnik Zupančič svoje pesni „Časa opojnosti.“

Krščanska pesnika pa smo dobili v Silvinu Sardenku in Mešku, ki sta z doslej neznano krasoto jezika odkrivala skrivnosti pesniške duše.

Murn-Aleksandrov in Kette pa sta umrla, ko sta komaj pokazala prve sadove svoje poezije.

Vsi ti talenti so nam ustvarili moderno našo literaturo, ki se kosa lahko z vsako drugo moderno slovanskih narodov.

je tudi do pred tremi leti držala. Saj pa tudi ni bilo težko z duhovščino shajati. Duhovniki so največ delovali, se mnogokrat izpostavljali, mnogo žrtvovali, v mnogih slučajih od hiše do hiše agitirali in za vse te svoje žrtve niso več zahtevali, kakor da naj pusti posvetno razumništvo vero v miru. Jaz mislim, da je to minimum, in brezvestni bi bili duhovniki, ko bi ne bili niti tega zahtevali.

Tako je ostalo do pred tremi leti. Tedaj pa so nastopili mladi neizkušeni politiki, advokatski koncipijenti, ponesrečeni dijak, pomnoženi z učiteljsvom in nekaterimi drugimi maloštevilnimi nezadovolježi ter vzeli vajeti v svoje roke.

In akoravno se jim je od merodajne strani povedalo, da duhovščina nima nič proti njihovu vodstvu, če se zavežejo, da ne bodo delali proti veri, so vendar ustanovili novo stranko, Narodno stranko. Kam pa da pes taco moli, to se je takoj pokazalo, ker so bili že pri ustanovnem shodu duhovniki izključeni in vabljeni le učitelji.

Kakšno je delovanje pristašev Narodne stranke je znano, kaj pišejo nje glasila, vidimo in beremo vsak dan, kake sado ve je razpor rodil, tudi že čutimo. In sedaj pridejo kolovodje Narodne stranke ter nam ponujajo kompromis, ki bi bil veljaven samo za volitve. Gnil je vsak kompromis, ta kompromis pa, sklenjen samo za volitve, bi bil naravnost nemoralen. Kajti s tem bi mi pokazali, da mi ne smatramo boja za naše politične principe resnim, in na to bi se naši nasprotniki tudi vedno sklicavali.

Ali mislite, da bi nam Narodna stranka ponujala kompromis, ko bi se sigurno čutila? Nikoli ne!

Če je Narodna stranka prepričana, da so pristaši Kmečke zveze res taki, kakoršne jih rišejo nje glasila, sramotno za njo, da ponuja taki stranki kompromis. Če pa Narodna stranka o tem ni prepričana, kar v svojih glasilih piše, če nas le obrekuje in pri ljudstvu črni, potem odrekamo vsakemu, ki je kljub temu še za kak kompromis, ki bi veljal le za volitve, vsako samozavest, in stranka brez samozvesti, brez smisla za politično dostojnost je še vsaka poginila.

Torej si ti zoper kompromis? bi vtegnil marsikdo vprašati. Nikakor ne! Tudi jaz sem za kompromis, a za kompromis v mnogo širšem smislu. Jaz sem za skupen program. Če pa tega v tem trenutku še ni mogoče doseči, se morajo pri tem kompromisu vsaj neki predpogoji za skupni program ustvariti in eden teh predpogojev bi bil, da ustavi Narodna stranka v svojih glasilih ostudno gonjo zoper politične nasprotnike slovenske narodnosti. (Ko bi bil pa ta kompromis le neka zavarovalnica za mandate za različne častihlepne pristaše propadajoče Narodne stranke, ko bi se po volitvah ta boj nadaljeval, kakor se je začel potem moram reči, da bi bil tak kompromis gnil, nemoralen in nečasten za našo stranko.

Preobrat.

Odpuved prestolonaslednika.

Belgrad, 27. marca. Danes popoldne je bil tukaj popolen mir. Vedno bolj se kaže, da je z odpuvedjo prestolonaslednika Jurija razun vojne stranke, vse zadovoljno, ker se je vedno s skrbjo pričakovalo, da zasede prestol. Nihče več ne dvomi, da je bila afera Kolakovič samo pretveza za odpuved in da se je to zgodilo na pritisk od strani vlade. Danes se je tudi zvedelo, da je imel ministrski predsednik že v sredo zvečer odpuvedno pismo v rokah.

Belgrad, 27. marca. Od strani, ki je prestolonasledniku sovražna, se širi vest, da se bo Jurij podal te dni v Peterburg in vstopil v rusko armado. Smešno je pa poročilo, ki trdi, da je prestolonaslednik odpotoval v Sarajevo. Čisto gotovo je, da biva prestolonaslednik še vedno v Belgradu.

Belgrad, 27. marca. Tukaj z napetostjo pričakujejo, če bo princ Jurij potem, ko bo opran glede zadeve Kolakovič, preklical svojo odpuved ali če bo kralj, v čegar rokah je sedaj odločitev, odločil v korist Jurija. Trdi se, da je kralj v zadnjem času sam prišel do prepričanja, da prestolonaslednik ne smatra svojih dolžnosti za resne.

Belgrad, 27. marca. Princ Aleksander se je sestel s prestolonaslednikom Jurijem. V prestolonaslednikovi palači se govori, da se je izvršil med obema bratoma zelo pretresljiv prizor. Prestolonaslednik, ki je bil zadnje dni jako potr, je objel svojega brata in dejal: „Jaz se odpovem, če sem nevređen.“ Princ Aleksander je odgovoril, da on pod nobenim pogojem ne sprejme prestolonasledstva, ker vedo vsi, da je princ Jurij pri smrti Kolakoviča nedolžen, tudi kralj ve. Prestolonaslednik Jurij in princ Aleksander sta šla nato skupno h kralju.

Belgrad, 27. marca. Kot neposredni povod, da se je prestolonaslednik odpuvedal, se pripoveduje v ožjih krogih prestolonaslednika naslednji dogodek: V sredo zvečer je obiskal prestolonaslednik, kakor je to navadno storil vsak dan, sekcijkega načelnika v zunanjem ministrstvu, da bi zvedel najnovejša poročila. Ko je dobil v roke poročilo peterburškega poslanika, da je car Nikolaj pooblastil Izvoljskega, naj še pred evropsko konferenco v imenu Rusije prizna aneksijo Bosne in Hercegovine, se je tako razburil, da je vrgel depešo na mizo in vskliknil: Tako tedaj izpolnjuje car upanje srbskega naroda! Zakaj sem potoval v Peterburg? Nato je prestolonaslednik brez pozdrava odšel iz sobe in hitel domu, kjer je takoj napisal znano odpuvedno pismo.

Za prestolonaslednika.

Belgrad, 27. marca. Včeraj cel dan je bilo po ulicah vse polno ljudstva. Pred prestolonaslednikovo palačo se je nabralo na stotine ljudi, ki so prirejali burne ovacije prestolonasledniku Juriju. Odbor za narodno obrambo je sklenil prirediti nadaljne ovacije prestolonasledniku. Popoldne se je podala deputacija častnikov pod vodstvom polkovnika generalnega štaba Miškoviča k vojnemu ministru in ga prosila, naj upliva pri kralju, da ne bo sprejel odpuved prestolonaslednika. Deputacija je izjavila, da smatra celo afero kot maščevanje zarotnikov.

Belgrad, 27. marca. Sinoči se je vršil shod, katerega se je udeležilo veliko število častnikov. So glasno se je izreklo zaupanje prestolonasledniku Juriju in sklenilo, da se prosi prestolonaslednika, da umakne svojo odpuved.

Prestolonaslednik ostane.

Belgrad, 27. marca. Prestolonaslednik Jurij ni zapustil svoje palače. On je čisto miren in ne kaže nikakega notranjega nemira. Proti svoji okolici se le z ogorčenjem izraža o obdolžitvah v aferi Kolakovič. Da bi princ Jurij odpotoval, o tem ni govora.

Seja skupštine.

Belgrad, 27. marca. V včerajšnji seji skupštine je mladoradikalec Markovič vprašal ministrskega predsednika, če so poročila srbskih časopisov, da je prestolonaslednik zakrivil smrt Kolakoviča resnična. Ministrski predsednik Novakovič je izjavil, da je vlada vse, kar ji je bilo o aferi Kolakovič znane, v uradnem listu objavila. Sedaj vladi ni nič natančnejšega znano. Poslanec Markovič je bil s tem odgovorom zadovoljen in je takoj stavil vprašanje, če so poročila glede odpuved prestolonaslednika resnična, ker dosedaj še ni nikakega uradnega razglasila. Novakovič je odgovoril, da je on res prejel od prestolonaslednika pismo, v katerem mu naznanja, da se odpove vsem pravicam do prestola. Ker je ta korak največje važnosti, je on o tem takoj obvestil kralja. Ministrski svet je konstatiral, da on ni kompetenten v tej zadevi kaj ukreniti, ampak da je v tem edino-le kralj kompetenten.

Belgrad, 27. marca. Skupština je sprejela proračun za 1909 v drugem branju. — Mnenje v skupštini je deljeno. En del je za princa Aleksandra, med tem ko je vojna stranka za to, da ostane Jurij prestolonaslednik.

Princ Aleksander.

Princ Aleksander, na čegar korist se je prestolonaslednik Jurij odpuvedal pravicam do prestola, je drugorojeni sin kralja Petra in njegove umrle soproge Zore Nikolajevne, najstarejše hčere črnogorskega kneza Nikite. Rojen je v Cetinju dne 4. dec. 1888. Bil je še-le dve leti star, ko mu je umrla mati. Leta 1896 je prišel s svojim bratom in sestro Jeleno v Genevo in kmalu nato na dvor svoje tete, velike kneginje Milice Nikolajevne, drugorojene hčere črnogorskega kneza. Vzgaljal se je na Aleksandrovi pravni fakulteti, ki je podobno dunajskemu Terezijanišću. Ko so bili Karagiorgjeviči pozvani na srbski prestol, je prišel s svojim bratom v Belgrad. Vzgojo prestolonaslednika je prevzela po ustavi vlada, Aleksandra pa je v začetku vzgaljal bivši črnogorski pravosodni minister Vojnovič. Tega so pa kmalu odpustili in na željo ruskega carja je prevzel vzgojo princa Aleksandra polkovnik Salabenov, jako naobražen ruski častnik.

Bratsko razmerje med Jurijem in Aleksandrom je kmalu postalo napeto in dejstvo je, da je prestolonaslednik Jurij vedno sumil, da ga bo z rusko pomočjo izpodrinil princ Aleksander. Prišlo je večkrat do ostrih nastopov med obema bratoma in razmerje med obema je postalo tako, da je bil srbski dvor prisiljen odstraniti Aleksandra iz Srbije. Na prošnjo kralja Petra je ruski car Nikolaj povabil princa Aleksandra, naj nadaljuje svoje študije v Peterburgu. Vendar Aleksandru, ki je slaboten, ni ugajala peterburška klima; bolehal je in dvakrat je moral v Karlove vare in na primorje. Ko je pretečeno jesen prišel prestolonaslednik v znani misiji s Pašičem v Peterburg, sta se brata spravila in je Aleksander sveto zatrjeval, da ni nikdar hrepenel po prestolu.

Princ Aleksander je pravo nasprotje prestolonaslednika Jurija. Nekateri trdijo, da je pogosto občutil veliko nagnjenje do Avstrije in posebno do Dunaja. Za vojaštvo ni navdušen, kakor tudi ne za kak šport; tembolj se pa zanima za znanost in umetnost. Če je on prava oseba za srbski prestol, bo pokazala bodočnost. Da bi si pridobil simpatije Srbov, dosedaj še ni imel prilike, gotovo pa je, da se dosedaj še ni pojavila nikaka antipatija proti njemu.

Državni zbor.

V petek je zbornica nadaljevala in končala na drobno razpravo o novem zakonu proti živinski kugi. Poslanec Pišek je priporočal, naj država prevzame stroške tudi za zakopanje mrhovine. Dr. Korošec je predlagal razne izpremembe.

Z ozirom na par. 8 in 13 je izrazil željo, naj vlada naredbenim potom dovoli olajšave.

§ 63 določa po odsekovem sklepu kazen zopora do treh mesecev ali globe do 1000 K za osebe, ki ne naznanijo živinske kuge ali za župane, ki se nalašč ali

iz nemarnosti pregreše pri izdajanju živinskih potnih listov. Poslanec dr. Korošec pa je predlagal nižjo kazn do dveh mesecev ali 600 K.

Odsek dalje predlaga zapor od enega dne do 6 mesecev ali od 10 do 2000 K za vse druge prestopke proti zakonu. Obveljal pa je predlog dr. Korošca, da se kazn zniža na tri mesece, oziroma 1000 K.

Zbornica je tudi pritrdila predlogu dr. Korošca, da se kazn zniža, in sicer na en teden do šest mesecev, odnosno 50 do 2000 K za osebe, ki se pregreše proti par. 5.

Odsek je končno predlagal, naj se kaznujejo z zaporom od enega tedna do enega leta, oziroma z globo od 50 do 4000 K vsi tisti, ki iz nemarnosti razširjajo kugo med domačo živino.

Dr. Korošec je predlagal, naj se kazn zniža do šest mesecev, odnosno 2000 K. Zbornica je pritrdila tudi temu predlogu in končno odobrila načrt novega zakona tudi v tretjem branju.

Nato je bil sprejet tudi pooblastilni zakon za trgovinske pogodbe z raznimi državami in postava o uporabi belega fosforja.

Veleizdajniški proces.

Nadaljevalo se je zasliševanje obtoženca Antona Srniča, učitelja v Kirinu. Državni pravdnik ga je vprašal o srbskem grbu, katerega so našli pri njem povodom hišne preiskave. Obtoženec je odgovoril nato, da je ta grb naredila njegova soproga v strokovni šoli v Karlovcih pod vodstvom hrvaške učiteljice. Državni pravdnik nato de, da grb sam na sebi še ni nikako veleizdajstvo; ako je pa obtoženec občeval s svojimi soobtoženci, dokler je bil še svoboden, potem je grb karakteristična pojava za njegovo skrivdo.

Nato so poklicali obtoženca učitelja Momčiloviča, kateri izjavi, da ni umel obtožnice in da sploh ne ve, kaj je veleizdaja. Član je srbske samostalne stranke in nato je ponosen. Na vsa ponavljajoča se vprašanja glede srbskega imena, grba na steklenicah itd. je odgovarjal v enakem smislu, kakor njegovi že zaslišani soobtoženci. Slike kralja Petra ni videl na gumbih pri ljudstvu. Predsednik: Ali pri inteligenci? Obtoženec Živkovič: Vsa inteligenca Virginstva je tukaj na zatožni klopi (Gibanje med občinstvom.) (Državni pravdnik: Ste li imeli urni privesek s sliko kralja Petra? Obtoženec: Da, in sem takoj rekel komisiji pri hišni preiskavi, da sem ga izgubil, ker sem se sramoval, če bi se ga našlo pri natančnejši preiskavi in bi jaz ostal kakor lažnjivec. Med tem se ga ni našlo, temveč nekega drugega s sliko sv. Jurija.

Zasliši se nadalje obtoženi pek Miljevič iz Topuska. Tudi on ne ve, česar ga obtožujejo. Je član izvrševnega odbora srbske samostalne stranke. Nobena priča ne trdi, da bi se bil udeležil kakega shoda, čeprav obtožnica to trdi. Predsednik mu nato pokaže iz obtožnice izpovedbo poprej zaslišanega Malobabiča, kjer on reče, da se boji izdati, kar ve.

Obtoženec: Ko mu je (Malobabiču) preiskovalni sodnik Košutič prečital te besede iz obtožnice, je Malobabič takoj proti temu protestiral z besedami: To je prišlo iz vašega žepa, na kar je Košutič molčal. Nadalje je rekel, da je opazil, kako se med ljudstvom razširjata ljubezen in sloga med Srbi in Hrvat, ne pa sovraštvo. Na shodu v Topuskem, o katerem je v obtožnici mnogo govora, je bil tudi obtoževalna priča Babič. Ta je trdil, da ni bilo na shodu Srbov, ampak le Hrvatje, proti čemur so protestirali Hrvatje iz Siska, ne pa Srbi, kakor je sedaj izpovedal Babič.

Na vprašanje branitelja dr. Popoviča je obtoženec izjavil, da je uničen, odkar je bil aretiran. (Gibanje med občinstvom.)

Pozvan je bil 37letni učitelj Barojevič. Obtoženec je najizobraženejši med obtoženimi ljudskimi učitelji. Prišel je s knjigami pod pazduho. Obtožnice ni umel. Je član srbske samostalne stranke. Pojasnil je, zakaj da je ustanavljal gospodarska društva, kajti v tem je vsa moč ljudstva. Srbsko ime da je zelo staro. Kakor dokaz je navedel na pamet več zgodovinarjev in pesnikov. Naglašal je potrebo sloge Hrvatov in Srbov in navedel o tem izreke raznih hrvatskih in srbskih zgodovinarjev, politikov in pesnikov.

Predsednik ga je prekinil, češ, da ne utegne vsega tega poslušati. Obtoženec: Ako je imel drž. pravdnik časa, da nas je pet mesecev držal v zaporu, moram tudi jaz imeti časa, da se nekoliko minut branim. Predsednik: Da, ali tukaj nismo v deželnem zboru.

Branitelj dr. Popovič je priglasi pritožbo ničnosti. Državni pravdnik: Govori ven skozi okno. Branitelj dr. Popovič: Vem prav točno, kdo da govori tukaj skozi okno. Obtoženec je navedel daljne dokaze za starost srbskega imena in cirilice. Predsednik ga je prekinil. Branitelj dr. Popovič je priglasi ničnostno pritožbo. Predsednik (k dr. Popoviču): Prepovedujem vam, da me prekinjate. Branitelj dr. Popovič: Tudi proti tem besedam priglasm ničnostno pritožbo. Predsednik: To je že roganje v sodni dvorani. Mi zamoremo izključiti branitelje od razprav. (Mrmranje med obtoženci).

Predsednik: Mir! Vi ste tukaj obtoženi! — Obtoženec je nadalje izjavil, da je bil sotrudnik več hrvatskih nego srbskih listov. Predsednik: Zakaj ni „Srbsko Kolo“ naglašalo kreposti našega vladarja, ki so večje nego kreposti kralja Petra? Obtoženec:

Ker naše ljudstvo pozna čednosti našega kralja že iz šolskih knjig.

Nato so zaslišali še mladega 22letnega učitelja Dušana Truhoviča, nakar se je razprava končala.

Raznoterosti.

Popravek. V uvodniku zadnje številke „Tak kompromis — nemogoč“ se je v 47. vrsti vrinil neljub tiskarniški pogrešek. Dotični odstavek se mora glasilati sledeče: „Narodna stranka in Plojeva stranka pa nočeta prave, odkritosrčne in trajne sloge, njima je skrb za miren vsestranski razvoj našega ljudstva le prazna fraza, gre se jima le za strankarske koristi, za nasičenje osebnih želj nekaterih častihlepnežev, skratka za mandate.“

Podpore rodbinam pozvanih pod orožje. Glasom naredbe vojnega ministrstva imajo rodbine tistih pod orožje pozvanih mož, ki so že dovršili redno prezenčno službo, pravico do podpore od strani države. Do take podpore imajo pravico soproge, otroci, stariši, stari očetje in matere, bratje in sestre, ako so jih večji del hranili tisti, ki so pozvani pod orožje. Ta podpora obstoji v prispevku za vzdrževanje in za one, ki ne bivajo v lastni hiši, marveč plačujejo najemščino, tudi v prispevku za stanarino. Prispevek za najemščino iznaša polovico prispevka za vzdrževanje. Otroci izpod osem let imajo pravico do polovice te podpore. Skupne podpore členom pozvanega pod orožje, oziroma pridržanega v vojaški službi, ne smejo presegati zaslužka, ki ga je poprečno dobival v svojem bivališču. Pravico do te podpore od strani države ne odpravlja in ne manjša okolnost, da podpirane osebe dobivajo kako drugo podporo, občinsko ali privatno. Prošnje je predložiti politični oblasti (na deželi pristojnim okrajnim glavarstvom), in so oproščene kolka in poštne. Na ovitek je pa treba napisati: „Zahteva podpore za potrebno rodbino pozvanega v vojaško službo. (Na podlagi par. 20 zak. od 13. jun. 1880, št. 70 drž. zak. poštne prosto.“ Za one, ki so bili pridržani v vojaški službi (toliko za one, ki so dovršili redno vojaško službo s 30. septembrom 1908, kolikor za one iz nadomestne rezerve, ki so bili pozvani pod orožje z dne 1. oktobra, a niso bili odpuščeni z dnem 28. novembra 1908) gre podpora od 1. jan. 1909 dalje. Podpore se izplačujejo naprej od 15 do 15 dni. Zaostale podpore se morajo zahtevati sedaj. Rodbine, ki imajo pravico do teh podpor, naj jih zahtevajo.

† **Msgr. dr. Gabrijevčič.** V Gorici je v sredo umrl v visoki starosti 70 let preč. monsignor dr. J. Gabrijevčič, papežev prelat, častni kanonik, profesor bogoslovja in bivši ravnatelj osrednjega semenišča. Pogreb se je vršil v soboto dopoldne ob velikanski udeležbi. Blagemu pokojniku svetila večna luč.

Odborova seja S. K. S. Z. za Štajersko bo prihodnji četrtek dne 1. aprila 1909 ob 5. uri popoldne v uredništvu „Slov. Gospodarja.“

Važna razsodba. Najvišje sodišče na Dunaju je razsodilo, da stranke, ki bi si rade najele kako stanovanje, nimajo zakonite pravice ogledati si je, ako tega ne dovoli prejšnji najemnik, četudi je že odpovedal stanovanje.

Lepa nemščina. Prejeli smo sledeče: An die Gemeindevorsteherung in L., der Reimund P. bittet um den Arbeitsbuch auszufertigen und zu bestätigen, der Reimund P. ist Sohn des verstorbenen Johon P. zuständig noch L. Personbeschreibung Reimund P., geboren 1883, geboren in Z., Heimatgemeinde L., Stönd, ledig, Religion kathol., Beschäftigung Bohnerarbeiter, Statur klein, Gesicht Owohl, Horn braun, Augen grau, Mund gewedlih, Nase Stumpf, kleine Schnurbarth. Res krasno nemščino rabijo naše posili nemške občine.

Štajersko.

Surovost. Dne 25. t. m. se je več dečkov v Terziši pri Slatini v bližnji hosti igralo. Med kočarskima fantoma, in sicer 12 let staremu V. Arzenšek in 15 let staremu F. Plevčak iz Terziša je nastal prepir, med katerim je zadnji potegnil nož iz žepa in Arzenšku žnjim na desni roki žile prerezal. Težko ranjenega so odpeljali v mariborsko bolnišnico.

Prijazen sosed. Iz Slov. Bistrice se nam poroča: Dne 25. t. m. je bilo več pivcev v neki znani krčmi v Šentovcu; med živahno družbo tudi ni manjkalo boljših polovic. Naenkrat je nastal med Janezom Košer, zidarjem v Šentovcu, in njegovo ženo prepir, kateri se je kmalu spremenil v tepež. Košerjev sosed Simon Drogenik, viničar v Ritoznojcu, katerega se je žena smilila, je hotel zakonska pomiriti, kar se mu je tudi očitno za nekaj časa posrečilo. Domu grede zvečer, ga je pa v temni noči Košer počakal, ga z nožem napadel in ga na hrbtu in na licu težko ranil. Profetik mu je še nekaj čaka poprej v krčmi 2 K posodil, a v zahvalo zato je bil še tepen.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Kmečka hranilnica in posojilnica bode nekatere nemške tržke peteline strašno v oči. Posebno nek gospodek dolge postave a kratke pameti si strahovito brusi svoj jezik, zabavlja čez kmečko posojilnico in klobasa nesramno laž o 20 milijonih, ki so jih ljubljanski zavodi posodili Srbom. Na vso moč skuša ljudstvo odvrniti od K. posojilnice in vzbuditi nezaupanje do načelstva. Varuj se, Bruder im bedroten Land, in brzdaj svoj jezik, če ne, se utegneš bolj natančno seznaniti s tisto veliko hišo v Mariboru, kjer stojita dva črna orla na strehi Poštene in za blagor svojega stanu vneti možje, ki načelujejo posojilnici, trojega škodljivega čekanja ne bodo poslušali dolgo. — Si bral, si zapomni, premišljaj in molči!

Nesreče na železnici. V noči od 27. na 28. t. m. se je na pragerski postaji pri prevažanju vozov ponosrečil 30 letni delavec Janez Hojnik iz Gornje Polskave. Hojnik, hoteč voz vstaviti, je pri tem tako nesrečno padel, da je več vozov čez njegovi spodnji del telesa peljalo in mu pri tem obe nogi nad kolenom in eno roko odrgalo. Vrh tega ima ponosrečenec še več manjših in večih ran. Na smrt ranjenega so pripeljali v mariborsko bolnišnico, kjer je bil takoj operiran. Malo upanja je, da bi Hojnik ostal pri življenju. — Dne 27. 3. t. l. je snažil železniški uslužbenec Jakob Zernec prazne vozove na glavnem kolodvoru v Mariboru, a pri tem se mu je spodrsnilo in Zernec je padel z voza tako nesrečno, da se je na glavi in roki težko ranil. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Grozen čin umobolnega se je dogodil, kakor nam poročajo iz Koblja na Pohorju, dne 24. marca okoli devete ure zvečer: 30 letni sin Marko Hojnik je že večkrat bolehal na umu. Omenjenega dne se mu je pa zopet zmračil um in zvečer, ko so drugi zaspali, je on vstal, vzel nož ter zabodel ž njim na peči ležečo rejenko, desetletno Marijo Hribernik. Zadal ji je tri rane v oprsje, eno pa v trebuh, tako da so čreva izstopila. Dekle je bilo takoj mrtvo. Hojnik je na to pobegnil. Neumevno je da niso bolj pazili nanj, ker je že poprej grozil starišem, da jih bo zaklal in zaradi tega si oče ni upal v hiši ležati, ampak je hodil spat v hlev. Grozil je tudi, da bo hišo užgal.

Malna. V župniji Sv. Jurij v Sl. g. se letos v štirih občinah vršijo volitve. Dne 22. sušca so bile na Malni, v občini poslanca Roškarja. V tretjem razredu jih je prišlo na volišče 35, od teh je bilo oddanih našim možem 27 glasov, drugi so bili razcepljeni. Drugi in prvi razred je volil enoglasno. Župan bo seveda zopet poslanec Roškar. Vedno bolj se kaže, da minevajo tisti patriarhalni časi, ko so se povsod kar tako po domače vršile občinske volitve, in da je včasih za celi razred volil samo en volilec. Današnji čas je tudi v tem oziru bistveno izpremenil položaj. Kjerkoli so pokažejo zlasti nasprotniki, tam se veča tudi število naših mož, ki pridejo na volišče mnogoštevilno. Čas pa je tudi že bil, da se začne ljudstvo zavedati pomena različnih, zlasti občinskih volitev.

Tepež. Iz Sv. Marjete na Drav. polju nam poročajo: Dne 21. t. m. je nastal v krčmi Obrehta v Starošincih med fanti iz Prepola na eni strani in pa med fanti iz Starošine na drugi strani prepir in tepež, pri katerem je Franc Kirbiš iz Starošine zgrabil za ročico in ž. njo Jakoba Tolčiča, posestniškega sina s Prepola, s tako silo vdaril po glavi, da je ta dobil veliko, do kosti segajočo rano.

Koroško.

Poraz nemških nacionalcev.

Tokrat jim je navzlic izvrstni geometriji predla slaba. Med tem ko so pri zadnjih volitvah imeli samo 3 ožje volitve, v 1 okraju pa je bil voljen nacionalc pri prvi volitvi, imeli so tokrat v vseh štirih okrajih splošne skupine ožje volitve.

Pa ne samo to; pri prvi volitvi je imel Grafenauer, ta „Erzhetzwindischer, verkappter Klerikale“ itd., kakor se že ta imena vsa imenujejo, 300 glasov, več nego Metnic in daleko več glasov nego vsak bodisi nacionalni, bodisi krščansko-socialni bodisi soc. demokratični kandidat v tem in v drugih okrajih.

Naši glasovi rastejo in naša misel napreduje, oni pa nazadujejo, in njih je strah, neskončno strah.

In šli so v svojem neznanskem strahu, da bi bil kak Slovenec izvoljen in so vrgli skoraj gotovi beljaški mandat socialdemokratom v žrelo, da rešijo vsaj ostale tri, posebno pa celovskega s pomočjo ručkarjev.

Stari lisjaki si je moral odgrizniti 1 izmed 4 nog, da si reši vsaj življenje!

Premagal je Metnic Grafenauerja, kakor smo po konstelaciji že zadnji petek slutili, a s kako žrtvo! Ta žrtva je njih poraz! Ta obupni boj za obstanek in vendar še tako siromašna zmaga po občutljivi zgubi.

Metnic je dobil pri ožji volitvi 6750, Grafenauer 6050 glasov, tedaj za 1700 več; od Metnicovih moramo pa 2500 glasov, ki jih je prej dobil Lukas, odračunati, ostane 6250 glasov, prej je dobil Metnic 4950 glasov, torej so nemško-nacionalci z najobupnejšo agitacijo pridobili samo še 300 glasov več; naši so pa v ožjih volivah narasli od 5200 na 6050, tedaj malo ne da za 1000 glasov in to pri tem, da nemškutarji in Nemci stanujejo v večjih krajih, kjer komedno grede volit, ne da bi zamudili več nego eno uro časa, naši pripadniki so pa prihajali v snegu in v dežju in po najslabših potih polnih blata 3 do 4 ure daleč volit in so zamudili po cel dan, sedaj ko se že dela za setvo.

Samo 500 nemškutarjev da še spreobrnemo in pridobimo za Slovenstvo in pri prihodnjih volitvah je ta mandat naš. In to mora biti!

Pliberk. Po dolгих naporih in dolgem iskanju so nemškutarji dobili svojega Durchfalls-proti-kandidata proti Grafenauerju! Sajrbit bržkone te dvomljive časti ni sprejel več. In koga so vjeli? Našega Poldeta Pristova, župana v Prevaljah, ki smo ga volili mi na svoj program. Znano je bilo zadnji čas pač že javno, kako nas izdaja, znano je bilo, kako je pri volitvi v velikovski okr. šolski svet izdal Slovence, a sedajšnje njegovo judežstvo pa je vendarle že krona vseh izdaj. Pa tudi tako dobro! Morda se bodo vendarle vsaj sedaj zbudili zaspani slovenski Prevaljčani, morda bode vendar sedaj enkrat nastopilo proti njemu naše politično društvo malo energičneje in **na bočemo vsaj sedaj enkrat vrgli raz županske-**

ga stola, kar že davno zasluži. To bi vendar le bilo že nekaj presnetega, če bi ne zmogli vreči župana, ki se je nam popolnoma sprevrgel v sovražnika!

Danes se bije na Koroškem glavni boj. Voli namreč kmetška skupina. 12 okrajev voli 15 poslancev in 15 slovenskim in nemškim krščansko-socialnim poslancem stoji nasproti 15 nacionalcev in 1 socialdemokratski (števn) kandidat. „Arbeiter Zeitung“ ne piše zastoni, da se gre tu za več nego par kandidatov. Če se namreč izvoli vsaj 8 kršč. socialcev — in to pri sedanjih izvrstnih naši organizaciji ni nemogoče — tedaj pripade nam tudi dež. odborno mesto in mi, ki dosedaj nismo bili voljeni v odseke, imamo zastop in vpliv v dež. odboru. Kakšni so upi naše stranke, pisal je naš list že zadnjič. Upamo, da se naše želje uresničijo in da boj združenih koroških kršč.-socialcev ne bo brez plačila.

Prodaja. Dne 22. aprila se bode dražbali pri celovski okr. sodniji, v sobi 85., Jekova kajža na Lajtnu in Habnarjeva hiša v Stegnah pri Karlsbergu; prva je vredna 4700 K, druga 10.000 K; najnižji ponudbi: 3200 in 6700 K. — Isto tam bode dne 29. aprila dražbeno prodana „Villa Hemma“ v Vogličah pri Celovcu. Vredna je 19.300 K, najnižja ponudba 10.000 K.

Kranjsko.

Osuševanje barja in poglobljenje Ljubljanične struge se prične meseca malega travna t. l. Najprvo se bo poglobil Grubarjev kanal, kar bo trajalo nekako štiri leta, nato sledi delo v glavni Ljubljanični strugi.

Za socialni kurz S. K. S. K. v Ljubljani je določen zadnji rok za prigrasitev do 3. malega travna. Na to se opozarjajo zlasti oni gospodje udeležniki, ki žele, da se jim oskrbi stanovanje.

Vinski semenj v Krškem. Na zadnji vinski semenj v Krškem je prišlo nepričakovano veliko vinogradnikov iz krškega okraja in obmejne Štajerske. Jako veliko vina se je razpečalo. Vinogradniki upajo, da bodo spravili še ostalo vino v denar, ko se bo pričela graditi belokranjska železnica.

Narajajoče vodovje na Kranjskem. Ljubljana kakor tudi ostalo vodovje po deželi v zadnjem času znatno narašča, ker se je začel sneg vsled južnega in deževnega vremena tajati. Na Uncu reka komaj požira pri ponicanju silno množino vode, ki se nateka s kraških hribov. Sava je silno narasla in boje se, da ne poplavi bregov, ako bo južno vreme tako topilo sneg. Ljubljana ima vode dva metra nad normalom.

Uprava vipavskega vodovja. Poljedelsko ministstvo je odobrilo načrte, po katerih bi se uravnalo vipavsko vodovje. Proračun stroškov znaša v skupnem znesku 1.152.000 kron. Z ozirom na to, da je vsako leto poplavljen državna cesta, je ministstvo za javna dela dovolilo 2 odstotka v znesku 24.000 kron državne podpore.

V Predosljah pri Kranju so osnovali novo živinorejsko zadrugo.

Perutninarska razstava. Meseca majnika priredi osrednja perutninarska zadruga v Ljubljani prav zanimivo perutninarsko razstavo. Razstavile se bodo vse pasme perutnine in tudi vse v stroko perutninarstva spadajoče naprave.

Razgled po svetu.

Angleški časnikarski kongres. Meseca rožnika bodo imeli angleški časnikarji v Londonu kongres, kateremu se že sedaj od strani angleške vlade posvečuje največja pozornost. Kongresa se bo udeležilo 60 delegatov, kateri bodo zastopali 3000 kolonijalnih časnikov, brez razlike kake stranke. Posvetovanjam bodo tudi prisostvovali ministri Cromer in Milner, prestolonaslednik; londonski župan, parlament in različna angleška mesta se bavijo že stem, kako in na kak najlepši način bi sprejeli in pogostili zastopnike vsega angleškega časopisja.

Anglo Avstrijska banka je imela v končanem prometnem letu 5.349.559 kron čistega dobička. Dividende se razdele, kakor lansko leto, na vsako akcijo po 16 kron.

V Berlinu je umrl glasoviti špiritist dr. Egbert Müller, katerega so nazivali Nemci „Geister Müller“. Müller je bil tajnik policijskega predsedništva in je bil skozi 30 let eden najbolj gorečih pripadnikov špiritizma. Spisal je o tem mnogo znamenitih brošur in spisov.

Najnovejše vesti.

Mir!

Dunaj, 28. marca. Anglija se je popolnoma prilagodila naziranju Avstrije o aneksiji. S tem je mir zagotovljen, ker so sedaj vse velesile priznale aneksijo. To se bo jutri javilo srbski vladi, na kar bo ta naznanila avstrijski vladi, da so jo velesile prepričale o neupravičenosti zahteve po teritorialni odškodnini, da bo začela, takoj razoroževanje in da si želi prijateljskega razmerja z Avstrijo. Vojska je sedaj izključena.

Belgrad, 28. marca. Vojno ministarstvo je ukazalo, da vpoklicanim rezervistom ni treba priti pod orožje. To je začetek razoroževanja.

Belgrad, dne 28. marca. Skupščina je danes z vsemi glasovi proti glasu dr. Markoviča sprejela abdikacijo prestolonaslednika Jurija v prilog prince Aleksandra. Kralj je Aleksandra proklamiral prestolonaslednikom.

Listnica uredništva.

Braslovce. Stvar je premalenkosta in od nasprotnikov preneumno hudobna. Odgovoril je že „Slov. Gospodar“. Pozdravljeni!

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

37

Lojzika Leon.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse številka 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela ::

53

Pestrezba točna :: :: :: Cene nizke!

Izvrstno domače usnje :

priporoča po najnižji ceni

Elizabeta Welle, usnjarija

v Framu.

71

Slikar in pleskar

Franc Divjak

v MARIBORU, župnijska ulica številka 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavni duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,

Tegethofova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin.

78

V najnujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrezba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec

Maribor, Šolska ulica 2.

55

Velikonočne razglednice!

dobijo trgovci in druge po ugodnih cenah v Trgovini tiskarne sv. Cirila, Maribor.

Slovenski krojač

Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po naj-novejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega :: :: sukna iz domačih in tujih tovarn. :: ::

Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje.

36

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kamnine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobne. Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in privatnih stavbah.

2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor, Tegethofova cesta 33

pred kolodvorom,

10

priporoča svojo bogato zalogo, zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Hotel

Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago :: ::

! se priporoča za obilni obisk. !

Dosedajni promet čez 4 milijone.

Vplačani deleži združnikov: 18530 K

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5 % do 5 1/2 % brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

— Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev. —

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Trgovski učenec

iz boljše hiše in z dobrimi šolskimi spričevali, vešč slov. in nemškega jezika se takoj sprejme v

manufakturni trgovini

Joh. Grubitsch,

Maribor

Tegethofova cesta št. 11.

Odda se fino mobilirana soba. Klavir je na razpolago. Natančneje se izve pri g. L. Sivka, Frauengasse št. 9.

88

Za nakup priporočamo trdko

M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg številka 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

7